

føre os tilbage paa et lidligere Stadium af vor Udvikling og Tid efter anden underkue det folkelige Liv. Jeg tillader mig blot her at anføre Forholdet mellem de kongevalgte og de folkevalgte Medlemmer og Rigsraadets stærkt begrændsede Ret til, med Undtagelse af Skattevæsenet, kun at give Raad og Betænkning, og, hvad en saadan Ret gavner, kjende vi fra Standerinstitutionens Tid af Erfaring. Hertil kommer endnu, at den i mange andre Retninger synes at mangle den skarpe Begrændsning, som jeg anseer for nødvendig, naar enten et ufolkeligt Ministerium eller et overveiende tydt Element kunde faae isinde at bringe os ind ad en Vej, hvorpaa vi mindst kunne attraae at komme, og Absolutismen selv, i dens videre Udstrækning, viner jeg klart i Baggrunden. Udsigten dertil ligger aldeles fri og aaben, der er ingen betryggende Vold, ingen Skandse, ikke engang et lille Hegn derimellem; ingen Eidsbestemmelse for de nye Konger hverken paa den fælles Forfatningslov eller paa de særlige Landsdeles Forfatningslove, ingen Ministeransvarlighed. Det nu fremlagte Forfatningsudkast synes derimod at ville overføre endeel af vor folkelige Frihed i Statens Fællesanliggender paa Hertugdømmerne, men maaffee netop, fordi det ogsaa skal gjælde for disse Statsdele med usrie Forfatninger, er det kommet til at optage flere mindre frie og mindre folkelige Bestemmelser, der forekomme mig at stille en hæmmende Hindring for Opnaaelsen af dets oprindelige Hensigt. Jeg tillader mig her at nævne den høie Valgenuis, der udelukker Folkets Fleertal fra Deeltagelse i de umiddelbare Valg; Rigsraadets manglende Initiativ i Lovgivningen, dets blotte Bedtagelse eller Forkastelse af de mellem anden og tredje Behandling af Regjeringsmagten paany fremlagte Lovforslag, og endelig den næsten reent ministerielle Afgjørelse i tvivlsomme Tilfælde af hvad der hører til fælles og til særlige Anliggender, samt af Dyrighedsmyndighedens Grændser. Disse to Afgjørelser synes mig sikrest at kunne henlægges til Monarchiets Rigsret, og i de Tilfælde, der nærmest angaae det egentlige Danmark, maaffee til et Udvalg af begge Rigsretter. Om det Hemmeligholdelsesystem, der fra Forodn. af 26de Juli

som en ubetydelig Bevning er indbragt i det nu fremlagte Fællesforfatningsudkast, skal jeg ikke tale, thi, naar kun Rigsraadet erholder en virkelig folkelig Sammensætning, ville nok Dørene af sig selv aabne sig for Offentligheden, og det udtalte Ord i bevingede Blade flyve trindt omkring til Landets forskjellige Egne. Bestemmelsen af et Normalbudget kan maaffee for Ministeriet være en Nødvendighed, ligeoverfor Repræsentanter fra saa forskelligeartede Statsdele, der saa nyligen have staaet i fjendeligt Forhold til hinanden, og naar dets Størelse kun naaer til de umiddelbart fremkomende Statsindtægter, eller navnlig de Indtægter, der ere anførte i Statsbudgettet fra Nr. 1 til 10 incl., med betryggende Revision og Ministeransvarlighed, saa forekommer det mig, at der her alligevel kan ligge Noe indenfor Rigsraadets Omraade. Saaledes vise sig for mig disse to Forfatningsudkast. Skal jeg endnu skarper betegne deres Forskelligheder efter deres forskellige Grundprinciper, da er det gjort med saa Ord. Forordningen af 26de Juli vil forene de forskellige Statsdele ved Hjælp af en modereret Absolutisme, der let under Udviklingen kan blive langt større; det nu foreliggende Forfatningsudkast vil forene dem ved Hjælp af en, vistnok noget ængstelig begrændset, modereret Frihed, men som dog og under Udviklingen kan blive større, og, seiler jeg ikke i denne min Anskuelse, kan vistnok Valget imellem begge ei blive tvivlsomt, hvis der overhovedet var Tale om et Valg. Jeg troer saaledes, at, hvis vi ikke vare hindrede ved det første Alternativ i Grundlovsbestemmelsens § 5 fra den umiddelbare Behandling med et folkeligt og fristndet Ministerium, da vilde en Overenskomst, hvorpaa Ministeriet kunde gaae ind, og hvormed det danske Folk kunde være tjent, lettelig blive tilveiebragt. Denne umiddelbare Behandlingsret er nu desto værre tabt ved Alternativet, og hvad er der nu mere at gjøre? Hvert ligger det store og væsentlige, ja jeg kan sige det betænkelige Spørgsmaal, naar man tager Hensyn til Situationen. Paa den ene Side: Vigtigheden af snarest muligt at bringe de svævende Statsforhold til Sikkerhed, paa den anden Side: Fædrelandets Tærv, Folkets Berettigelse. Paa den ene Side: